

Transkripcija (Latviešu valodā)

Aristotelis – grieķu filozofs. Īsa biogrāfija

https://www.youtube.com/watch?v=umHDO_VODWA 3:02 minūtes

[0:00] Aristotelis ir viens no trim nozīmīgākajiem grieķu filozofiem līdzās Sokratam un Platonam. Viņi lika pamatus Rietumu filozofijai un Rietumu civilizācijai.

Aristotelis ne tikai izgudroja loģiku, viņš bija arī pirmais sistemātiskās bioloģijas pētnieks. Viņa vissvarīgākais devums bija metafizikas jomā, proti, realitātes struktūras izpētē.

Aristotelis dzimis ap 384. gadu p.m.ē. Stageirā, mazā pilsētiņā Grieķijas ziemeļos. Viņa tēvs Nikomahs bija Maķedonijas karaliskās ģimenes ārsts. Jaunībā Aristotelis vispirms studēja medicīnu, bet 17 gadu vecumā devās uz Atēnām, lai studētu Platona akadēmijā.

[0:47] Lai gan Aristotelis bija viens no labākajiem Platona skolniekiem, Aristotelim bija citādi uzskati nekā Platonam.

Platons vienkārši ticēja tam, kas pastāvēja, nemēģinot to izskaidrot, nemeklējot dziļāku jēgu. Turpretī Aristotelis pārbaudīja visu, kas viņam tika pasniegts, līdz viņš spēja saskatīt vissīkāko detaļu un ne tikai saprast, ko katra no tām nozīmē, bet arī to, kā tās visas sader kopā, veidojot lielāku sistēmu.

[1:11] Pēc Platona nāves 347. gadā p.m.ē. Aristotelis pameta Atēnas un pārcēlās uz dzīvi Merķijā, tagadējā Turcijas daļā, kur apprecējās, un viņam piedzima meita. Aristotelis atgriezās dzīvot Maķedonijā 338. gadā p. m. ē., kad karalis Filips II lūdza viņu mācīt savu dēlu Aleksandru.

Aristotelis bija pagodināts, ka viņu izvēlējās par Aleksandra Lielā skolotāju, tad Aleksandram bija tikai 13 gadi.

[1:35] Kad Aleksandrs Lielais 21 gada vecumā ieņēma sava tēva troni, Aristotelis atgriezās Atēnās un nodibināja savu akadēmiju – Liceju.

Aristoteļa licejs bija konkurējoša skola Platona akadēmijai, un galvenā atšķirība bija mācību programmās. Aristoteļa uzmanības centrā bija zinātniskā novērošana un pētniecība. Platons vairāk pievērsās matemātikai.

Aristotelis sarakstīja vairāk nekā 200 traktātu par dažādām tēmām. Kopumā Aristoteļa darbi ir pamats tam, ko mēs tagad uzskatām par liberālo mākslu izglītību.

[2:08] Pēc Aleksandra Lielā nāves 323. gadā p.m.ē. Atēnās tika gāzta maķedoniešiem labvēlīgā valdība. Sabiedrības noskaņojums pret maķedoniešiem piespieda Aristoteli atstāt Atēnas drošības labad.

Aristotelis devās uz savas mātes pilsētu Halkīdu Eubejas salā. Mēs nezinām, ko viņš tur darīja. Viņš nodzīvoja tikai vēl vienu gadu.

62 gadu vecumā Aristotelis nomira Halkīdā 322. gadā pirms mūsu ēras.

Vissvarīgākā Aristoteļa ietekme uz mūsdienu sabiedrību ir tā, ka viņš ir atstājis šo organizētās domas mantojumu. Aristotelis ir ar mums ikreiz, kad mēs veidojam sarakstu.

Aristotelis nāca klajā ar empīrisma jēdzienu – ideju – lai saprastu Visumu, tas ir jānovēro, jāmēra un jācenšas patiesi izpētīt. Un, protams, tas ir mūsdienu zinātniskās metodes pamats, ko mūsdienās izmanto visi zinātnieki.

Transcription (in English)

Aristotle - Greek Philosopher | Mini Bio | Biography

https://www.youtube.com/watch?v=umHDO_VODWA

Aristotle is one of the three most important Greek philosophers, along with Socrates and Plato. And together they really laid the foundation for Western philosophy, for Western civilization.

Aristotle not only invented logic. He was the first systematic investigator of biology. His most important work was in the realm of metaphysics, namely the study of the structure of reality.

Aristotle was born around 384 BC in Stagira, a small town in northern Greece. His father, Nicomachus, was the court physician to the Macedonian royal family. In his boyhood Aristotle first studied medicine before going to Athens at age 17 to study at Plato's Academy

[0:47] As one of Plato's Prize students, Aristotle formed a different point of view than Plato.

Plato would simply believe what existed without trying to explain it without seeking deeper meaning. In contrast, Aristotle would question everything that was presented to him to the point where he was able to discern the very minute details and not only understand what each of them represented, but how they all fit together into forming a larger system

[1:11] After Plato's death in 347 BC, Aristotle left Athens to live in Mercia, now part of modern Turkey, where he married and had a daughter. Aristotle returned to live in Macedonia in 338 BC when King Phillip II asked him to tutor his son. Alexander

It was a great honor for Aristotle to be chosen as the tutor for Alexander the Great. When Alexander was only 13 years old

[1:35] When Alexander the Great assumed his father's throne at age 21, Aristotle returned to Athens and started his own Academy called Lyceum.

Aristotle's Lyceum was a rival school to Plato's Academy and the main difference was the curriculum. Aristotle was centered on scientific observation and research. Plato was more dedicated to mathematics.

Aristotle wrote over 200 treatises on so many different topics! Collectively, Aristotle's work really lays the foundation for what we now consider a liberal arts education.

[2:08] After Alexander the Great died in 323 BC, the pro-Macedonian government in Athens was overthrown. The resulting anti-Macedonian public resentment forced Aristotle to leave Athens for his own safety.

Aristotle went to his mother's town of Chalcis, on the island of Euboea. There we don't know what he did. He only lived another year.

At age 62, Aristotle died in Chalcis in the year 322 BC.

The most important impact that Aristotle has on our society today is that he has left this legacy of organized thought and Aristotle stays with us every time we make a list.

Aristotle came up with the notion of empiricism, the idea that to understand the universe you need to observe it and measure it and try to really look at it. And of course, this is the basis of the modern scientific method that all scientists use today.